

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਚੌਪੜਾ ਜੇ.

ਮਾਨਯੋਗ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕਾਤਰੋਂ,
ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਸਿਵਲ ਮਿਸ. 1957 ਦਾ 1120 ਨੰ.

1958 ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1903 ਦਾ V) - ਆਰਡਰ 14, ਨਿਯਮ
-----2---ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ---ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਾਰਚ, ਕਾਊਂਟ ਦੇ 10 ਵੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ---
ਅਦਾਲਤ, ਕੀ ਉਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ---ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਵੇਕ---ਦੀ ਹੱਦ।

ਸੰਵਿਧਾਨ — ਆਰਟੀਕਲ 227—ਅਧੀਨਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ—ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ — ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ।

ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ :-

(1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ,

(2) ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ, ਕਿ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੇਕਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਲ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਪਹਿਲੂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਤੱਥ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਵਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਮਾਮਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲੱਭਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਹਰਲੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਫੈਸਲੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951, ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੌਕਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਹੱਦ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, ਨੇਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ,

ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਆਰਡਰ 14, ਨਿਯਮ 2, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਏ ਵਾਜਬ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(3) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜੋ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਸੀਵਿਯਾਨ. ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਾਫੀ ਮਹੱਤਵ ਸਮਝਦਾ ਹੈ; ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਦੇਖੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਸਖੋਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ; ਪ੍ਰਗਟ ਗਲਤੀਆਂ ਜਾਂ ਜ਼ਾਲਮ ਜਾਂ ਆਪਹੁਦਰੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ; ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਣ ਕੰਮ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਖੋਪ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਇਕੋ-ਇਕ ਪਾਬੰਦੀ ਇਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸਹੀ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਵੇਖੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮੰਗੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਾਹਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ. ਆਪਣੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਕਮ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟੀਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਿਰਫ਼ ਇਤਫਾਕਨ ਹੈ। ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਮੁਨਾਸਬ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਲਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਅਤੇ ਆਮ ਉਪਚਾਰ ਹਨ

ਕਾਫੀ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ. ਇਸ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਅਤਿਅੰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਪੂਰਤੀਯੋਗ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ, ਮਹਾਨ ਅਸਧਾਰਨ ਜਾਂ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕਠਿਨਾਈਆਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(4) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਏਗੀ ਜਿੱਥੋਂ, (1) ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ (2) ਜਿੱਥੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਨਾ ਪੂਰਤੀਯੋਗ ਸੱਟ ਲੱਗੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵਾਂ ਉਪਾਅ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ , ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ 9 ਅਗਸਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। , 1957, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਸੀਕੇ ਦਫਤਰੀ ਅਤੇ ਐਚਐਸ ਦੁਆਬੀਆ ।

ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਭੰਡਾਰੀ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ - ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਰਟੀਕਲ ^{ਭੰਡਾਰਿਤ} ਸੀ. ਜੇ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ 227 ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ - * - ਇੱਕ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਜ਼ਾਬਤਾ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਆਰਡਰ 14 ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਮੁੱਢਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ * - ਇੱਕ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜੇਕਰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਏਗਾ ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਤੂਸੀ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ। ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 20,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਸ.

11 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1957 ਨੂੰ, ਸ: ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭੇਜੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਸ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਕਈ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ (1) ਇੱਕ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ। ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ (2) ਕਿ ਸ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਲੰਬੜਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਲੰਬੜਦਾਰ ਦਾ ਦਫਤਰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 (7) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ, 1951. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਈ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 8 ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ:-

"3. ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ? ਕੀ ਉਹੀ IM ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ? 8. ਕੀ ਲੰਬੜਦਾਰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123(7) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ?

ਸ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮੁੱਢਲੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਹੁਕਮ [^] [^] [^] iii ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ 14 ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ^{ਸਿੰਘ ਕਰਨਗੇ} ਕੈਫ਼, ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਪਟਾਇਆ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ^{^^} ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਮੇਜ

ਸ: ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੁਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 227 ਅਤੇ ^{ਭੰਡਾਰੀ} ਸ਼. J. ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖਾਰਿਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਮਾਇਨਰੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ- ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸੀ ਕੇ ਦਫਤਰੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ , ਅਰਥਾਤ (1) ਕੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੇ ਆਰਡਰ 14 ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਮੈਨ ਡੇਟਰੀ ਹਨ? (2) ਕੀ ਕੇਸ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅੰਕ 3 ਅਤੇ 8 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਅਤੇ (3) ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਹਨ , ਤਾਂ ਕੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾ ਸਕੇ?

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡਰ ਦੇ ਆਰਡਰ 14 ਦਾ ਨਿਯਮ 2 ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

"2. ਜਿੱਥੇ ਇੱਕੋ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁੱਦੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ , ਜੇ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿਓ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, "

ਸ. ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ ਕਾਤਰਸ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਹੋਵੇਗਾ।
ਪਨਫੈਬ ਗੇਟ, ਅਦਾਲਤ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਹੈ
ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਮੇਜ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ,
ਪਰ ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ।

ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ' ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ
ਡੰਡਾਰੀ ਸੀ. ਜੇ. ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਗੋਵਿੰਦ ਰਾਮ (1) ਅਤੇ ਲਛਮੀ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰੂਪ ਨਰਾਇਣ (2). ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰੇ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਯੋਗ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹਨ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚੂਨੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), ਬਾਗਾ ਮੱਲ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਬ ਪਰਸ਼ਾਦ, ਆਦਿ (4), ਮੁਹੰਮਦ ਸੁਲੇਮਾਨ ਬਨਾਮ ਬੀਰੋਂਦਰ ਚੰਦਰ ਸਿੰਘ (5), ਜਗਨਨਾਥ ਰਾਓ ਦਾਨੀ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਡੀ.ਐਮ.-ਭਰੋਸਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (6), ਕੁਤੂਰ ਵੇਂਗਾਇਲ ਰਾਏਰੱਪਨ ਨਾਇਰਨ ਬਨਾਮ ਕੁਤੂਰ ਵੇਂਗਾਇਲ ਵਾਲੀਆ ਮਾਧਵੀ ਅੰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (7), ਮੁਹੰਮਦ ਯੂਸਫ ਬਨਾਮ ਵਿਲਾਇਤ ਹੁਸੈਨ, ਆਦਿ (8)- ਦੂਜਾ ਉਹ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਦੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਇਕਸੁਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਣਚਾਹੇ ਹੈ।

- (1) 1956 ਹਾਈਡ. 62. '..'
- (2) 85 IC 29.
- (3) 119 IC 330.
- (4) 120 IC 686
- (5) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਇਸ ਲਈ ਕੈਲ. 243.
- (6) ਏਆਈਆਰ, 1933 ਪੀਸੀ 33.
- (7) ਏਆਈਆਰ 1950 ਐਫਸੀ 140.
- (8) 113 IC: 785,

ਆਰਡਰ 14 ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਕਿ ਦੇ ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਕਿ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਹੈ- PARU^p versis ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਜਾਨਕੀ ਸਰਦਾਰ " ਗੁਰਮੇ. ਦਾਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਾਲੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1), ਸਿੰਘ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਇੱਕ

ਧਿਰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ -----ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ^{ਭੰਡਾਰ 1, c * J}। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ - ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਮਹੰਤ ਸ਼ਾਂਤਾ ਗਿਰ v.

ਬਾਸੁਦੇਵਾ ਨੰਦ ਗਿਰ (2)।

ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਯਮ 2 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ "ਸ਼ੱਲ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਲਾਭ ਇਸਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸਮੀਕਰਨ ਵੀ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਿਯਮ 2 ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਸ਼ੱਲ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੇਕਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕੋਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ

(1) 162 ਆਈਸੀ 486.

(2) ਏਆਈਆਰ 1934 ਸਾਰੇ. 986

ਰਾਮ-ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਬਨਾਮ ਘਾਸੀ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਭੀਮਨ

ਸਿੰਘ ਕੋਰ, ਰਾਮ-ਸੱਖਣ ਲਾਲ (1), ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ-ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਇਕ ਹੋਰ ਵਿ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਪੀ.ਸੀ. 1

ਪੰਜਾਬ ਗੰਗੂਲੀ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਕਪੂਰੀ ਦੇਵੀ (3)। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਮੇਜ ਕੋਲ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ

ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸਿਰਫ ਭੰਡਾਰੀ $c_j \wedge \wedge^{ana}$ P^hia ਪਿੱਲੋਈ ਬਨਾਮ N. ਸੋਮਸੁੰਦਰਮ ਪਿੱਲੋ ਅਤੇ ਹੋਰ (4), ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਪਹਿਲੂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਤੱਥ * ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਤੱਥ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਵਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ^{ਏ ਕਾਨੂੰਨ} ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ * ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ।, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸ ਜਾਂ * ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ * ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਪਹਿਲਾਂ। ਇਹ ਬਾਹਰਲੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਫੈਸਲੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951, ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜਲਦੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਖਤਿਆਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ 4 ਅਕਤੂਬਰ ਦਾ ਕੇਸ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੌਕਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(1) 1933 ਏ.ਬੀ. 753.

(2) ਏਆਈਆਰ 1954 ਪੈਪਸੂ 9.

(3) 1952 ਪਟਨਾ 281.

(4) 1950 ਮੈਡ. 213.

ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਵੇਕ (ਅਧਿਕਤਮ- ^{ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ}, ਦਸਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣ, $S^{\wedge\wedge}$ npk J ਪੰਨਾ 249 'ਤੇ ^{ਅਧਿਕਤਮ- ਮਾਨਯੋਗ})। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ^{ਸਰਦਾਰ} ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ^{ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ 'ਤੇ ਗੁਰਮੇਜ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ,} ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਅਖਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ, ਨੇਕ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਵਿਵੇਕ ਹੀ ਛੱਡਣਾ ਹੈ ਅਤੇ

* ਇਸ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਪੀਸੀ ਗੰਗੂਲੀ ਬਨਾਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ

ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

* ਐੱਸ.ਐੱਮ. ਕੁਧੁਰੀ ਦੇਵੀ (1), ਜਾਨਕੀ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿ.

ਕਾਲੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2), ਉਧਮੀ ਰਾਮ-ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਬਨਾਮ ਘਾਸੀ ਰਾਮ-ਸੱਖਣ ਲਾਲ

(3), ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ

* ਹੋਰ (4) ਰਾਏ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਬਕਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-

* ਵਾਜਬ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਾਨਕੀ ਦਾਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਾਲੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2)। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮੁੱਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਕੇਸ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। '

- ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (> ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 8. ਅੰਕ ਨੰਬਰ 3 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ: -

"3. ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ? ਕੀ ਉਹੀ ਮੈਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?"

(1) ਏਆਈਆਰ 1952 ਪੈਟ. 281.

(2) 162 ਆਈਸੀ 486.

(3) ਏਆਈਆਰ 1933 ਸਾਰੇ. 753

(4) ਏਆਈਆਰ 1954 ਪੈਪਸੂ 9.

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼ਿਖ ਕੈਰੋ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ। 1951, ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹਨ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ,

v 4

ਪੰਜਾਬ

ਬਨਾਮ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਮੇਜ

ਸਿੰਘ

Sardar Gurmei

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ ਜੇ.

“100(1)। ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ
ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ-

(a) ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੁੜ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ
ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀਟ ਭਰਨ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਯੋਗ
ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਜਾਂ ਗਵਰਨਮੈਂਟ
ਆਫ ਪਾਰਟ ਸੀ ਸਟੇਟਸ ਐਕਟ, 1951, (1951 ਦਾ 49);
ਜਾਂ

(b) * * *

(c) ਕਿ ਕੋਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ;
ਜਾਂ

(d) ਕਿ ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਹੁਣ ਤੱਕ # ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ।
ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ-

(i) *	*	*	*	*
(i) *	*	*	*	◆
(ii) *	*	*	*	*
(iii) *	*	◆	*	*
(iv)	ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ		ਨਾਲ	ਦੀ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ

ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ
ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ,

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ
ਐਲਾਨ ਕਰੇਗਾ।"

ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 100 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ
ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹਨ

The ਵੈਧਤਾ ਮਾਣਯੋਗ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੀ
rtap ਕਲਾਸ਼ (c) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (d) (iv). ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਸ੍ਰੀ ਦਫਤਰੀ/ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਨੂੰ

ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ-। % ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ: ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ -----;-

29 ਜਨਵਰੀ, 1957 ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ, ਆਈ ਭੰਡਨ ਸੀ - ਜੋ - ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ 34 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ 1 ਫਰਵਰੀ, 1957 ਨੂੰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਆਇਆ। ਸ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਤੁਰੰਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ. ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਮਰ 24 ਸਾਲ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ 'ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ 25 ਸਾਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿਚ 24 ਸਾਲ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰਥਕ ਨੇ ਸੀ। ਏਪੀ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 34 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ: -

“ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਉਚਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਦ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦਾ ਚੋਣ ਏਜੰਟ, ਨਾ ਹੀ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ। ਇਤਰਾਜ਼, ਇਸ ਲਈ, ਬੇਕਾਰ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਹੈਂਡ ਬੁੱਕ ਦੇ ਚੈਪਟਰ 2, ਪੈਰਾ 7, ਪੰਨਾ 10 ਵਿਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਮਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ ਜੇ.

ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦੇ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 173 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸੀਟ ਭਰਨ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਡੀਏਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਅਗਸਤ, 1956 ਤੱਕ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕਾਨੂੰਨ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਦਾਰਥਕ ਨੁਕਸ ਹੈ"

ਮਿਸਟਰ ਡਾਫਟਰੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੇ ਪੇਪਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸੀ। ਦੁਰਗਾ ਸ਼ੰਕਰ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਠਾਕੁਰ ਰਘੂਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਵਸੰਤ ਰਾਓ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਟ ਭਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਕੰਮ ਮਤਲਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 100(1) (c) ਦਾ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ: -

“ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਸਹੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਚਾਹਤ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ

(1) 1955 SCR 267.

ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਜਾਂ ਇਲੈਕਟਰ -

ਟੋਰਲ ਰੋਲ ਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ-
ਮਿਸ਼ਨ ਪੇਪਰਾਂ

ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ {
ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼
. ਫਿਰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ

ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜੋ
ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ
ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ

ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਅਤੇ ਨੋਮੀ - ਨੈਸ਼ਨ ਪੇਪਰ ਦੇ
ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ
ਅਤੇ

ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ 'ਤੇ

ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਕੋਲ
ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ
ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 36, ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਤੋਂ ਮਾਪੇ
ਹੋਣਗੇ

ਜੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ: -

- (7) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ (ਏ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ
ਐਂਟਰੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਉਸ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ
ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟਰ ਦੇ ਚੋਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ
ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀਵਿਯਾਨ ਜਾਂ
ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਜਾਂ ਸਮਰਥਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ
ਸਕਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 33 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
ਹੈ।'

ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵੋਟਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੈ,
ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਯੋਗਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਸੰਤ
ਰਾਓ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ

ਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ
ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਖੇਰੋ ਬਨਾਮ
ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਮੇਜ਼ ਸਿੰਘ

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ ਜੇ.

ਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ
ਖੇਰੋ ਬਨਾਮ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਮੇਜ਼ ਸਿੰਘ

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ ਜੇ.

ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਹ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ * ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਚੋਣ ਟੋਰਲ ਰੋਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੰਨਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਵਸੰਤ ਰਾਓ ਦੀ ਕੋਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਇਹ * ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਇੱਕ ਗਲਤ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਸੀ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 100(1)(c) ਦੇ ਖਾਕੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਢੁਕਵੀਂ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਖੁਦ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ¹ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ [^]uiry ਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ^{ਅਤੇ} ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਇੱਕ ਸਹੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ.

ਜੇਕਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ 1 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਨੂੰ 24 ਸਾਲ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਲੈਣ ਵੇਲੇ 1 ਫਰਵਰੀ, 1957 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਉਮਰ 25 ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰਥਕ ਨੇ *ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਤਰਾਜ਼ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸਾਡੇ ਵੱਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 3 ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਢਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 3 ਅੰਕ ਨੰਬਰ 7 'ਤੇ ਅੰਤਰ-ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"7. ਕੀ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?"

ਅੰਕ ਨੰਬਰ 7 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤਾਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ (ਭਾਵ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 3 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਮੁਢਲਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123(7) ਅਧੀਨ ਕੀ ਲਬੰਡਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੇਕਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ. ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ "ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ" ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪੁੱਤਰ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਧਾਰਾਵਾਂ (a) ਤੋਂ (f) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਉਪ ਧਾਰਾ. ਇਸ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਮਾਨਯੋਗ ਸ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿ ਲੰਬੜਦਾਰ ਸਿੰਘ ਛੋਰੋ ਨਗੀ, ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਅਕਤੀ, ਇਸਦੀ ਸੁੱਧਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਸਟੈਟਿਊਟਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਤਾਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ

Bhandari, C. J. ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਘਟੀਆ ਜੁਰਤ ^-ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ^ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ - ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਪੰਡਯਾਨ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੇਜੇ ਖੰਬਟਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰੇ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਮੁੱਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਹੈ।

ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਨੁਦਾਨਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ: (1) ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, (2) ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, (3) ਸਾਰੀਆਂ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ 'ਤੇ ਜਨਰਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨਿਯੰਤਰਣ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1955 ਬੰਬ 241.

ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਪਰਿਨਟੈਂਡਿੰਗ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ¹ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਂਚ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉੱਤੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਬਲੈਕਸਟੋਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਂਚ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ² ਸਰਦਾਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ^V G ^Ume j ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮਾਤਹਿਤ ¹ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਆਮ ਸੁਪਰਿਨਟੈਂਡਿੰਗ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਉਸੂਰ- ^{ਭੰਡਾਰ 1, ਸੀ - ਜੇ} -ਪਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ। -ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੇਠਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਘਟੀਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਫੋਟੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਕੇ

ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ (2 ਬੀ. ਐਲ. ਕਾਮ. 111)। ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਂਚ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ _____ ਕੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਪੀਐਨਜੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਾਖਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 227 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਲ ਰੰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈ। ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕ ।

ਸੁਪਰਿਮ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਨ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ 51 ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਐਨੋਟੇਟਿਡ ਪੰਨਾ 33 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਐਨੋਟੇਟਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ . ਇਹ ਇੰਨਾ ਆਮ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੀ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਅੰਤ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਲੋੜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਜੋਂ

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਸਾਧਨਾਂ, ਰਿੱਟਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਕਾਢ ਕੱਢਣ, ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਗਰਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਪਰ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਅਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਇਮਤਿਹਾਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵ ਸਮਝਦਾ ਹੈ (ਬ੍ਰੂਨਰ ਮਰਕੈਟਾਈਲ ਕੰਪਨੀ v. ਰੋਡਜਿਨ (1); ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਦੇਖੀ ਰਾਜ ਸਾਬਕਾ ਰਿਟਾ. ਹੇਲੇਨਾ ਬਨਾਮ ਹੇਲੇਨਾ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਕੰਪਨੀ (2) , ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਜਾਂ ਜ਼ਾਲਮ ਜਾਂ ਆਪਹੁਦਰੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੰਕਟਕਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਣ ਕੰਮ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ । It ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ ਸਾਬਕਾ *rel. North^America^r^Life Insu- -rffnce* ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ (3), ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ "ਮੁਕਤ" ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ , - ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਇਕਮਾਤਰ ਰੈਜ਼ ਟਰੇਂਡ ਇਸਦੀ ਆਪਣੀ ਸਹੀ ਵਿਵੇਕ - ਆਈਟਮ ਕੰਪਨੀ ਹੈ। (4) ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀਮਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਸਹੀ ਦੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ , ਨਾ ਕਿ ਥਾਮਸ ਬਨਾਮ ਡੌਟੀ (5) । ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਚਿੰਤਤ ਹੈ

- (1) (1912) 130 ਲਾ. 358.
- (2) (1911) 43 ਮੋਟ. 169
- (3) (1934) 97 ਮੋਟ 523.
- (4) (1926) ਤਾ 631. 107 ਸੋ 471.
- (5) (1927) 163 ਲਾ. 213.

ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਸ਼ਾਮਲ ਰਕਮ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਾਬਕਾ, ਰੇਗਿਸ ਬਨਾਮ ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ ਜੇ. ਸ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ (1), ਕੀਫ ਬਨਾਮ ਲਾ ਸੈਲੇ ਰੀਅਲਟੀ ਕੰਪਨੀ (2)। ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟੀਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਿਰਫ ਇਤਫਾਕਨ ਹੈ (ਰਾਜ ਸਾਬਕਾ ਰੈੱਡ ਰਿਵਰ ਬ੍ਰਾਈਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ (3)) ਇਸਦਾ ਸਹਾਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਡਾਲਮੀਆ ਜੈਨ ਏਅਰਵੇਅ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੁਮਾਰ ਮੁਖਰਜੀ (4), ਵਾਰ ਐਂਡ ਐਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿ.।

* ਅਮਰ ਨਾਥ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (5), ਸੌਮ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜੇਠਮਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (6), ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣ ਲਈ, < ਵਾਰ ਅਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਮਰਨਾਥ ਅਤੇ

• ਇੱਕ ਹੋਰ (5), ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ, ਡਾਲਮੀਆ ਜੈਨਰਾਵਰਵੇਜ਼ ਐਲ.ਐਲ.ਡੀ.ਵੀ. ਦੇਖੋ ਕੁਮਾਰ ਮੁਕੀਰਫੀ* (4), ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ

* ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸੌਮ ਰਾਜ v.

ਜੇਠਮਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (6)। ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਲਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਅਤੇ ਆਮ ਉਪਚਾਰ * ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ। ਇਸ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ-ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ► ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਪੂਰਤੀਯੋਗ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ, ਮਹਾਨ ਅਸਧਾਰਨ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ, ਅਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ (ਰੀ ਲੁਈਸ ਏ.ਐਮ. ਫੇਲਨ (7)। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਸੰਘ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਕੰਪਨੀ

''' (17 (1950) 102 ਮੋਟ. "74.'

(2) (1927) 163 ਲਾ. 824, 53, 82 ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ।

(3) (1912) 24 ND 26, 138 NW, 988.

(4) ਏਆਈਆਰ 1951 ਕੈਲ. 193.

(3) ਏਆਈਆਰ 1954 ਐਸਸੀ 215.

(6) ਏਆਈਆਰ 1957 ਰਾਜ. 399.

(7) 274 NW 411,

ਹੇਲੇਨਾ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਟਾਊਨਸ਼ੇਡ (1) ਦੀ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰਡੈਂਟਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ (ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਿਮ (2)) ਗਲਤ ਸੀ, ਪਰ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਮੇਜ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭੰਡਾਰੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਅਦਾਲਤ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੋਂ (1) ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ (2) ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਪੂਰਤੀਯੋਗ ਸੱਟ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਯੁਕਤ ਉਪਾਅ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਡਫਿਨ ਬਨਾਮ ਫੀਲਡ (3))।⁴ It ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ " ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਬੰਧ ਸਪਿਨਜ਼ਾ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ (4), " ਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ। ਕਿ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਰਿੱਟ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹੁਕਮ, ਆਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ, ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ, (1) ਗਲਤ ਹੈ; (2) ਆਪਹੁਦਰਾ ਜਾਂ ਜ਼ਾਲਮ ਹੈ (3) ਨਾਲ ਘੋਰ ਅਨਿਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ; (4) /~^^^may ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੇਟੀਟਨੇਨਰ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਤੀਯੋਗ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ; (5) ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਸਾਦਾ, ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਪਿਕਸ ਬਨਾਮ ਪੇਰੀ (5) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਰੁਟੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਅਸਾਧਾਰਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

- (1) 103 ਮੋਟ 260.
- (2) 243 NW 763
- (3) (1925) 208 Ky. 543, 271 SW 596.
- (4) (1929) 83 ਮੋਟ. 511.
- (5) (1913) 59 SD 350.

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਮੇਜ ਦੀ ਨਾ ਪੂਰਤੀਯੋਗ ਸੱਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ । ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸੁਭਾਅ, @^_ ਇਸਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਭਾਨ ਵਰਗੀ, ਸੀ. ਜੇ. ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਜਿਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ

ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੋ ਜਿੱਥੇ ਸਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ:-

"ਅਧੀਨ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਵੀ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ. ਉਪਾਅ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਦੂਜਾ ਉਪਾਅ ਇੰਨਾ ਹੌਲੀ, ਔਖਾ ਜਾਂ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਸੁਪਰਿਨਟੈਂਡਿੰਗ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੀ ਪੀਅਰਸ-ਐਰੋ ਮੋਟਰ ਕਾਰ ਕੰਪਨੀ (1), ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ: -

"ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹਲਕੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ^ ਕਿ ^ ਲਿਖਤਾਂ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਮ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(1) (1910) 143 ਪੰ.282॥

ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਦੀ ਲਿਖਤ; ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਜਿਹੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਨਤੀਜੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਖਤ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਉਪਾਅ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।*

ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ਨੇ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਮੁਢਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਜਾਂ ਸੀਵਿਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋ ਸੀਡਰ ਦੇ ਆਰਡਰ 14 ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ। ਪਹਿਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਮਹੰਤ ਸ਼ਾਂਤਾ ਗਿਰ ਬਨਾਮ ਬਾਸੁਦੇਵ ਨੰਦ ਗਿਰ, (1) ਵਜੋਂ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਸੋਧ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰੇ ਨਿਕੋਲਸ ਲੁਈਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਪਿਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਵਿੱਚ, ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 115 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ

(1) ਏਆਈਆਰ 1934 ਏਆਈਐਲ 986.

(2) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1947 ਪੇਟ. 185

ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾਣਯੋਗ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਇਹ ਫੈਸਲਾ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਮੇਜ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੋਡ ਆਫ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 14 ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਗੈਰ-

ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਵੀ

ਦੀ

ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਈ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਹਰਬੀਰ ਚੰਪਰਾਜਿਓਲਾ ਬਨਾਮ ਧਧਾਲ ਰਣਿੰਗ ਅਮਰਭੂ (1) ਵਿੱਚ, ਸੋਰਾਸ਼ਟਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਯੋਗ ਤੰਬੂ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਖੰਤੀ ਮੁਢਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਨਸੁਖਰਾਏ ਬਨਾਮ ਚਤਰ ਭਾਜ (2), ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨਾਲ ਵਰਤਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸਿਰਫ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਸਵਾਲ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵੱਲ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਡਰ 14 ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। . ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ

(1) ਏਆਈਆਰ 1955 NUC 4092.

(2) 1955 NUC ਅਜਮੇਰ 4781 ਵੀ. 42.

ਮਾਨਯੋਗ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਗੋਵਿੰਦ ਰਾਮ (1), ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁਢਲੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸਿਨਐਕਸ ਕੈਟਰੋਨ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਆਗਰਮੇਜ਼ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ।

ਸੂਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ. ਹੈਦਰਾ ਬੁਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਜੱਜ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ. ਉਧਮੀ ਰਾਮ-ਰਾਮ ਸੰਪੰ ਬਨਾਮ ਘਾਸੀ ਰਾਮ-ਸਖਨ ਲਾਲ (2) ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ

ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਅਣਚਾਹੇ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਡਲ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਜਾਂ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ

ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਨੇ ਸੁਬਾਰਡੀ ਨੋਟ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਪੀ.ਸੀ., ਗੰਗੂਲੀ ਬਨਾਮ: ਸ: ਕਧੂਰੀ ਦੇਵੀ (3) ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਢਲਾ ਮੁੱਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਕਤ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮੁਢਲੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਰਾਇਣ, ਜੇ.ਐਫ ਃ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ "ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

sion ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ-ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡੀ-

(1) AIR 1956 Hyd. 62.

(2) ਏਆਈਆਰ 1933 ਏਆਈਐਲ 753

(3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1952 ਪੈਟ. 281.

(4) ਏਆਈਆਰ 1954 ਪੈਪਸੂ 9.

7116 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦੋ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਡੀਨ ਕੀਤਾ^{ਮਾਨਯੋਗ} ਲਿਮਿਨਰੀ ਮੁੱਦੇ। ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ., ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ?! ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ¹⁹⁵⁵ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਕੋਡ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਮੇਜ ਦੇ ਆਰਡਰ 14 ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਿਵਰਾਮਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਵੇਰੀ ਅੰਮਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੇ ਚੋਣ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਿਸੇ ^{ITgrouncTT} ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ \$ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਸਿਰਫ ITT ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਦਾਲਤ [^] ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ। ਜਾਨਕੀ ਦਾਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਾਲੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2), ਕੋਰਟਨੀ-ਟਰੇਲ ਵਿੱਚ, ਸੀਜੇ" ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅੰਤਰ ਲੋਕੀ ਹੁਕਮ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ, ਇਸ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਚਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਹਾਈਨ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰੇ ਜਦੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਜ਼ਖਮੀ ਧਿਰ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸੀਬਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਪ-ਜੱਜ ਦੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਨਿਆਂਧਾਰਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਚਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਹਨ ਕਿ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1955 ਮੈਡ. 705

(2) 162 ਐਲ.ਸੀ. 466.

ਮਾਨਯੋਗ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ 14 ਦਾ ਨਿਯਮ 2 ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਸਰਦਾਰ ਪਰਤਾਓ ^੩ ਸਿੰਘ ਕੋਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ^{ਸਾਪਦੰਡ ਹਨ ਪਰ} ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵੇਕ ਸਾਬਕਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਮੇਜ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮਨਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮਨਘੜਤ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਭੰਡਾਰੀ ਮੁੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਘਟੀਆ

ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ

ਇਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲਈ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖੰਭਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ. ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 8 ਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਮਨਮਾਨੇ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਖਤ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ. ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ੀਬਤ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਕਈ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੱਕ ਲਟਕਦੀ ਰਹੇਗੀ, ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਾਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ, ਕਿ ਆਰਡਰ 14 ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲੰਮੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਨਤੀਜੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵਹਿਣਾ ਸਿਰਫ ਪੱਖਪਾਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਡਾਇਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਮਿਲੇਗਾ, ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਮੇਜ ਨੂੰ

ਅਦਾਲਤ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੁਪਰਿਨਟੈਂਡੈਂਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਦਾ, ਤੇਜ਼ ਜਾਂ ਉੱਚਤ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਅਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਨਾ ਮੰਗੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਛੁੱਟੀ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਉੱਘੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 227 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

7

ਮਿਸਟਰ ਡਿਫਟੇਰੀ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੇ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸ. ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂਗਾ, ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 8 ਨੂੰ ਪੂਰਵ-/- ਮੁੱਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਚੋਪੜਾ, ਜੇ., ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ _

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸੁਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ